

Varautumissuunnitelma sähkökatkojen varalle

SISÄLLYSLUETTELO

1. Esipuhe
2. Kulutushuippujen torjuminen
3. Ohjeita kiinteistön käyttäjille
  - 3.1 Sähkökatkon vaikutukset kiinteistöön
  - 3.2 Sähkökatkon laajuus
  - 3.3 Varautuminen sähkökatkoihin
  - 3.4 Ohjeita kiinteistön käyttäjille – käyttäjien laitteet
  - 3.5 Ohjeita kiinteistön käyttäjille – viemäri ja vesi
  - 3.6 Ohjeita kiinteistön käyttäjille – liikkuminen

ESIPUHE

Tässä raportissa on kuvattu, kuinka kiinteistön käyttäjien on mahdollista varautua sähkökatkoihin.

Sähkökatko voi olla hetkellinen tai pidempiaikainen, ennalta tiedossa oleva tai yllättävä. Se voi koskea pelkästään jotain tiettyä tilaa tai laajempaa aluetta.

Sähkökatkojen ajankohtaa ei voida aina etukäteen ennustaa, jos kyse on esimerkiksi tuotantolaitoksen tai sähköverkon häiriöstä. Sähköpula taas syntyy tilanteessa, jossa kotimainen sähkön tuotanto ja tuontisähkö eivät riitä kattamaan kulutusta esim. talvella kylmimpien pakkasjaksojen aikana. Tällöin pyritään toteuttamaan suunniteltuja sähkökatkoja sähköjärjestelmän tasapainon ylläpitämiseksi.

KULUTUSHUIPPUJEN TORJUMINEN

Jotta voisimme ennaltaehkäistä kulutushuipuista johtuvia sähkökatkoksia, voimme osaltamme ennaltaehkäistä kulutushuippujen syntymistä.

Pulaa voi syntyä:

- Pitkäkestoisen pakkasjakson aikana (tästä yleensä tiedotetaan etukäteen).
- Tuotantolaitoksen häiriötilanteissa (voivat olla yllättäviä).

Sähkön kulutushuiput ajoittuvat pääosin kylmimmille pakkaspäiville klo 8.00–10.00 ja 17.00–21.00. Näin ollen on tärkeää varautua jo ennalta siihen, että sähkön kulutushuippuja pystyttäisiin pienentämään.

Toimitiloissa kulutushuiput sijoittuvat pääsääntöisesti aamupäiviin. Näitä kulutuspiikkejä voidaan pienentää säätämällä mm. sähköisiä lämmityksiä (mm. sulanapidot) ja valaistusta, tarkistamalla ilmanvaihdon käyntiajat käyttöä vastaaviksi, kytkemällä turhaan päällä olevat laitteet pois päältä sekä varmistamalla se, ettei tyhjissä tiloissa ole turhia laitteita päällä. Myös sähkösaunat kannattaa ajastaa kulutushuippujen aikaan pois päältä. Kiinteistön käyttäjien kannattaa harkita myös etätöiden tekemistä kovimpien pakkasjaksojen aikana, joka auttaa osaltaan vähentämään esimerkiksi sähköautojen latauksesta sekä autojen lohkolämmityksestä aiheutuvaa sähkökuormaa.

OHJEITA KIINTEISTÖN KÄYTTÄJILLE

SÄHKÖKATKON VAIKUTUKSET KIINTEISTÖÖN

Sähkökatko voi olla lyhytaikainen tai kestää pidemmän aikaa, jolloin se vaikuttaa niin laitteiden kuin kiinteistön käyttäjienkin toimintaan. Tästä syystä ennakkovarautuminen tilanteeseen ja kunkin yrityksen kriittisten toimintojen sekä laitteiden tunnistaminen on erittäin tärkeää. **Jokaisen kiinteistön käyttäjän tulee varautua omalta osaltaan tilanteeseen.** Valmistautumalla ennalta häiriötilanteisiin, on mahdollista minimoida riskejä (esim. tulipalovaara), palauttaa toiminnot nopeammin ennalleen kuin vähentää katkosta aiheutuvan häiriön vaikutuksia toimintaan. Sähkökatkon aikana kiinteistön ilmanvaihto ja valaistus keskeytyvät, mutta turvajärjestelmät ja kulunvalvonta toimivat **hetken aikaa** varavoimajärjestelmien ansiosta. Varavoimajärjestelmien avulla ei ylläpidetä esim. kiinteistön käyttäjien tietokoneiden, valaistuksen tai muiden toimistolaitteiden toimintaa. **Mikäli kiinteistön käyttäjällä on laitteita, joiden täytyy toimia sähkökatkosta huolimatta, voi käyttäjä hankkia omalla kustannuksellaan tiloihin varavoimajärjestelmän/akuston.** Järjestelmän hankkimisesta ja asentamisesta on aina sovittava kiinteistön omistajan kanssa etukäteen. Käytännössä kiinteistössä ei pysty työskentelemään, mikäli sähkökatko jatkuu pidempään.

SÄHKÖKATKON LAAJUUS

Mikäli katko koskee pelkästään tiettyä tilaa, tällöin tilan käyttäjän on syytä olla yhteydessä kiinteistön huoltoyritykseen. Jos sähkökatkosta ei ole tiedotettu etukäteen, voit seurata tilannetta oman sähköntoimittajasi nettisivujen vikailmoituksista. Katkon koskiessa laajempaa aluetta, tilanteen etenemistä voi seurata:

- Energiateollisuus Ry:n [sivuilta](#)
- Valtakunnallisia käyttöhäiriöitä ja siirtokeskeytyksiä sekä suurihäiriötilanteita voi seurata kantaverkko-yhtiö Fingridin sivuilta: [sähköjärjestelmän käyttöhäiriöt](#) ja [sähköjärjestelmän tila](#).

VARAUTUMINEN SÄHKÖKATKOIHIN

Selvittäkää kriittiset toiminnot ja laitteet.

Päätäkää vastuuhenkilöt.

Tehkää varautumissuunnitelma.

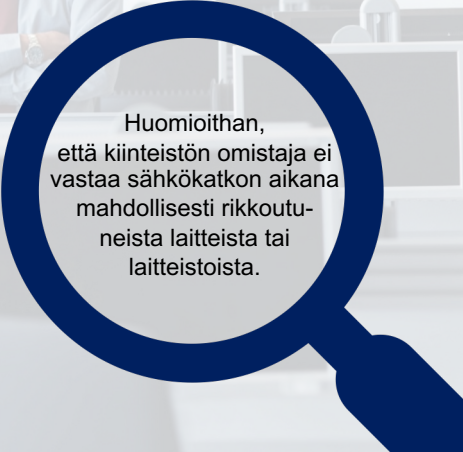

Sopikaa tiedottamisesta.

OHJEITA KIINTEISTÖN KÄYTTÄJILLE – KÄYTTÄJIEN LAITTEET

- Vähentäkää sähkökuorma minimiin (esim. pistorasioihin kytketyt laitteet, valaistus jne.).
- Pitäkää puhelimien ja tietokoneiden akut ladattuina.
- Tallentakaa tiedostot säännöllisesti. Kiinteä nettiyhteys ei ole välttämättä käytettävissä ja mobiiliyhteyksissä voi myös ilmetä häiriöitä.
- Huomioikaa, että sähköjen palautuminen voi aiheuttaa virtapiikkejä, joten ota tarvittaessa tämän kannalta kriittiset laitteet pois pistorasioista. Älä kytke kaikkia laitteita takaisin verkkoon sähköjen palautuessa, sillä äkillinen kuormituspiikki voi katkaista sähköt uudelleen.
- Varmista, että laitteiden toiminta palautuu sähkökatkon jälkeen (esim. pakastimet jne.).

Huomioithan, että kiinteistön omistaja ei vastaa sähkökatkon aikana mahdollisesti rikkoutu-neista laitteista tai laitteistoista.

OHJEITA KIINTEISTÖN KÄYTTÄJILLE – KÄYTTÄJIEN LAITTEET

- Kaikki tulipaloriskiä aiheuttavat laitteet tulee sammuttaa välittömästi (esim. uunit, rasvankeittimet, keittolevyt, kahvinkeittimet, pesukoneet, sähkökiukaat), sillä ne voivat aiheuttaa tulipalovaaran sähköjen palautuessa.
- Sammuta kaikki työkoneet, tuotantolinjat jne. Huomioi myös niistä aiheutuva mahdollinen turvallisuusriski.
  - Laitteet voivat käynnistyä sähkökatkon jälkeen itseksensä ja aiheuttaa turvallisuusriskin.
- Varmista kriittisten prosessien (esim. laboratorion tai kylmätilojen olosuhteet) ja laitteiden (esim. jääkaapit, pakastimet) palautuminen normaalitilaan sähkökatkon jälkeen.

OHJEITA KIINTEISTÖN KÄYTTÄJILLE – VESI JA VIEMÄRI

- Vettä ei voi käyttää tai wc:ssä käydä sähkökatkon aikana.
  - Sähkökatkon aikana pumppaamot eivät toimi, jonka vuoksi jätevesi ei liiku viemäreissä ja se voi näin ollen aiheuttaa viemäriin tukkeutumisen ja tulvimisen.
- Huolehdi, että astian- tai pyykinpesukoneet ovat sammutettu ja vesihanat suljettu.

OHJEITA KIINTEISTÖN KÄYTTÄJILLE – LIIKKUMINEN

- Sähköinen kulunvalvonta ja sähköiset lukot eivät välttämättä toimi sähkökatkon aikana.
  - Seuraa poistumisen osalta tarvittaessa hätäpoistumisteiden viittoja. Huomioi, että varateiden valaistus toimii korkeintaan 2 tuntia.
  - Jos sähkölukot eivät toimi, pääset kiinteistöstä ulos mekaanisten lukkojen avulla.
  - Huomioi, että mikäli poistut kiinteistöstä, niin et välttämättä pääse enää kiinteistöön takaisin sisälle.
  - Varmista, että poistuessasi kiinteistöstä ovet menevät kiinni ja lukkiutuvat perässäsi.
  - Pidä mukanasasi varavalonlähdettä esim. puhelimen taskulamppu.
- Älä käytä hissejä sähkökatkon aikana, sillä on riski, että jäät hissiin.
  - Mikäli jäät hissiin, soita hissien hätäpuhelimella tai paina hälytysnappia. Jää odottamaan hissihuollon saapumista paikalle. Hissistä poispääsy voi kestää hissihuollon/pelastuslaitoksen ruuhkautumisen vuoksi.
- Pysäköinti
  - Pysäköintialueiden portit ja pysäköintihallien nosto-ovet eivät välttämättä toimi sähkökatkon aikana.
    - Huomioi, että et välttämättä pääse poistumaan pysäköintitilasta ajoneuvollasi.
  - Sähköautojen lataus ei toimi sähkökatkon aikana.

Lähteitä:

Energiateollisuus 2022. Sähkökatkokartta. Saatavilla: <https://sahkokatkokartta.fi/>

Motiva 2022. Fiksu varautuu ennakolta sähkökatkoihin. Tiedote 2022. Saatavilla: https://www.motiva.fi/ajankohtaista/tiedotteet/2022/fiksu_varautuu_ennakolta_sahkokatkoihin.19482.news

Fingrid 2022. Käyttöhäiriöt. Saatavilla: <https://www.fingrid.fi/sahkomarkkinat/sahkojarjestelman-tila/kayttohairiot/>

Fingrid 2022. Sähköjärjestelmän tila. Saatavilla: <https://www.fingrid.fi/sahkomarkkinat/sahkojarjestelman-tila/>

Päivittäistavarakauppa Ry 2021. Päivittäistavarakaupan myymälät, Toimintaohje sähkökatkostilanteessa. Saatavilla: <https://www.ptv.fi/wp-content/uploads/2021/10/Paivittaistavarakaupan-myymalat-toimintaohje-sahkokatkostilanteessa-2021.pdf>

Rakli 2022. Sähkötörmäyksen torjuntaan on keinoja, jotka eivät vaikuta sisäolosuhteisiin. Kess J. Saatavilla: <https://www.rakli.fi/sahkotormayksen-torjuntaan-on-keinoja-jotka-eivat-vaikuta-sisaolosuhteisiin/>